

WYMAGANIA EDUKACYJNE Z JĘZYKA POLSKIEGO KLASA VII

LEKTURA I INNE TEKSTY KULTURY, NAUKA O JĘZYKU	WYMAGANIA EDUKACYJNE				
	dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
	UCZEŃ:				
Anthony de Mello <i>Orzeł królewski</i>	<ul style="list-style-type: none"> • odtwarza fabułę utworu na poziomie dosłownym, • przedstawia się w kilku zdaniach 	<ul style="list-style-type: none"> • dostrzega przenośny charakter utworu, • przedstawia się w sytuacji oficjalnej i nieoficjalnej 	<ul style="list-style-type: none"> • formułuje wnioski wyjaśniające przenośne znaczenie tekstu, • przedstawia się w sytuacji oficjalnej i nieoficjalnej, stosując odpowiednie słownictwo 	<ul style="list-style-type: none"> • zestawia tekst z przypowieścią jako gatunkiem literackim, wskazuje w utworze cechy przypowieści, • redaguje krótki tekst, w którym dokonuje autoprezentacji 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie analizuje i interpretuje utwór, uwzględniając znaczenia przenośne, • dokonuje autoprezentacji w ciekawej formie
Jan Twardowski <i>Podziękowanie</i>	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje formy pozwalające rozpoznać nadawcę i adresata wypowiedzi, • wymienia elementy przyrody przywołane w utworze, • wskazuje metafory dotyczące człowieka, • krótko opisuje swoje otoczenie 	<ul style="list-style-type: none"> • nazywa i określa nadawcę i adresata wypowiedzi, • wskazuje cechy przedstawionych składników przyrody, nazywa opisujące je środki językowe, • próbuje przełożyć język metafor na znaczenia dosłowne, • opisuje swoje otoczenie, stara się rozbudować 	<ul style="list-style-type: none"> • określa relacje między nadawcą i adresatem, • analizuje budowę epitetów, wyjaśnia ich funkcję w tekście, • wyjaśnia znaczenia wynikające z metafor, • opisuje swoje otoczenie, stosuje funkcjonalnie odpowiednie środki językowe, 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje postawę nadawcy wobec świata, • uogólnia wnioski dotyczące sposobu obrazowania przyrody, określa cechy opisanego świata, • na podstawie metafor formułuje wnioski dotyczące natury człowieka, • opisuje swoje otoczenie, 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie interpretuje utwór, uwzględniając jego przynależność rodzajową, • wypowiada się na tematy związane z naturą człowieka, swoje tezy ilustruje przykładami z życia

AUTORZY: Ewa Horwath, Grażyna Kielb

		wypowiedź	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje w tekście cechy liryki 	wykorzystując wnioski z analizy tekstu, <ul style="list-style-type: none"> porównuje utwory liryczne i epickie 	
Józef Baran <i>Sztuka dom</i>	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje w tekście nazwy i określenia związane z teatrem, dzieli tekst na części kompozycyjne, wyodrębnia sceny, zbiera informacje na temat przeszłości swojej rodziny, odtwarza zawartość treściową i kompozycję życzeń 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje podobieństwa między teatrem a życiem, przedstawia zawartość tematyczną kolejnych scen, porządkuje informacje na temat swojej rodziny, według podanej zasady redaguje samodzielnie życzenia we wskazanej sytuacji 	<ul style="list-style-type: none"> komentuje znaczenia tekstu wynikające z zestawienia życia z teatrem, opisuje obrazy poetyckie związane z kolejnymi scenami, porządkuje informacje na temat swojej rodziny według ustalonej przez siebie zasady, redaguje życzenia we wskazanej sytuacji, stosuje odpowiednie formy grzecznościowe 	<ul style="list-style-type: none"> prezentuje zwięzłą wypowiedź na temat motywu życia jako teatru, wyjaśnia metaforyczne znaczenie tytułu, nazywa wartości związane z życiem przedstawionej rodziny, przedstawia informacje o przeszłości i tradycji swojej rodziny w wybranej przez siebie formie, samodzielnie redaguje życzenia z zachowaniem wszystkich cech językowych i kompozycyjnych tej formy wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> przywołuje inne teksty kultury zawierające motyw <i>theatrum mundi</i>, samodzielnie formułuje zasady etykiety językowej obowiązujące przy składaniu życzeń, podjęmuje próbę napisania scenariusza sztuki o przeszłości swojej rodziny
Kolejna odsłona. Wymiana głosek w tematach fleksyjnych wyrazów	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje części mowy, odmienia wskazane wyrazy przez osoby i 	<ul style="list-style-type: none"> dzieli części mowy na odmienne i nieodmienne, wskazuje temat i 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje kryteria podziałów części mowy, zauważa oboczności 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie różnice między deklinacją a koniugacją, wskazuje i wyjaśnia 	<ul style="list-style-type: none"> funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o wymianie głosek

	<p>przypadki,</p> <ul style="list-style-type: none"> • poprawnie zapisuje wyrazy 	<p>końcówkę fleksyjną,</p> <ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje wiedzę o tematach obocznych w sprawdzaniu pisowni wyrazów 	<p>w tematach,</p> <ul style="list-style-type: none"> • stosuje zasady pisowni w wyrazach z tematami obocznymi 	<p>oboczności w tematach,</p> <ul style="list-style-type: none"> • formułuje zasady pisowni wyrazów z głoskami wymiennymi 	<p>w tematach fleksyjnych wyrazów w celu uzyskania poprawności swoich wypowiedzi</p>
<p>Jan Kochanowski – infografika</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wie, że J. Kochanowski to jeden z najwybitniejszych polskich poetów 	<ul style="list-style-type: none"> • wie, kiedy żył i tworzył J. Kochanowski, • potrafi podać kilka informacji biograficznych z życia poety 	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi krótko wyjaśnić, dlaczego J. Kochanowski jest uznawany za jednego z najwybitniejszych poetów polskich 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie kontekstu historycznego i kulturowego (odrodzenie) w życiu i twórczości J. Kochanowskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • przygotowuje prezentację poświęconą Janowi Kochanowskiemu lub bierze udział w realizacji projektu <i>Śladami Mistrza z Czarnolasu</i>
<p>Janina Porazińska <i>Kto mi dał skrzydła</i> (fragment)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wyodrębnia z tekstu wydarzenia, • przy pomocy nauczyciela redaguje streszczenie, korzystając z podanego planu wydarzeń 	<ul style="list-style-type: none"> • układa chronologicznie wydarzenia z tekstu, • samodzielnie układa plan wydarzeń, na jego podstawie przy wsparciu nauczyciela redaguje streszczenie 	<ul style="list-style-type: none"> • wydobywa z tekstu informacje, na podstawie których można odtworzyć realia historyczne, • redaguje samodzielnie plan wydarzeń i streszczenie 	<ul style="list-style-type: none"> • na podstawie wprowadzenia i tekstu przedstawia J. Kochanowskiego jako twórcę, obywatela, gospodarza, • redaguje samodzielnie streszczenie, zachowuje wszystkie cechy tej formy wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia Jana Kochanowskiego, odwołując się do innych fragmentów książki <i>Kto mi dał skrzydła</i>, • wskazuje kolegom i koleżankom, co powinni poprawić w swoich streszczeniach

AUTORZY: Ewa Horwath, Grażyna Kielb

<p>Jan Kochanowski <i>Na dom w Czarnolesie</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje formy pozwalające rozpoznać nadawcę i adresata utworu, wskazuje wersy zawierające prośby nadawcy 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia nadawcę i adresata utworu, odtwarza w języku sobie współczesnym treść prośb nadawcy 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje apostrofę jako środek poetycki wskazujący adresata, korzysta z przypisów, stara się przełożyć język utworu na wypowiedź współczesną 	<ul style="list-style-type: none"> określa relacje między nadawcą i adresatem utworu, na podstawie wypowiedzi nadawcy określa jego stosunek do życia i świata 	<ul style="list-style-type: none"> samodzielnie analizuje i interpretuje utwór, wskazuje w utworze cechy gatunkowe fraszki
<p>Jan Kochanowski <i>Na lipę</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie utworu własnymi słowami, tworzy wypowiedź o charakterze zachęty, formułuje zaproszenie 	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje w tekście epitety i porównania, tworzy tekst perswazyjny, podaje zwroty dostosowane do adresata, pisze zaproszenie 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia funkcję epitetów, porównań, metafor, pisze slogan reklamowy, zwrotom do adresata nadaje formy wołacza, pisze zaproszenie w formie dostosowanej do adresata 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje synestezję, używa środków perswazyjnych w celu osiągnięcia założonego efektu, formułuje zasady etykiety językowej, wyjaśnia znaczenie pojęcia <i>motyw arkadyjski</i> 	<ul style="list-style-type: none"> samodzielnie analizuje i interpretuje utwór, omawia sposób wykorzystania w utworze <i>motywu arkadyjskiego</i>
<p>Wymówić głoskę, zapisać literę. Głoska i litera</p>	<ul style="list-style-type: none"> świadomie posługuje się terminami: <i>głoska, litera, sylaba</i>, poprawnie dzieli proste wyrazy na głoski, litery, sylaby 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia różnice między samogłoską a spółgłoską, poprawnie dzieli wyrazy na głoski, litery, sylaby 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje i poprawnie stosuje różne sposoby zapisywania głosek, poprawnie dzieli wyrazy przy przenoszeniu 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje w wyrazach funkcję głoski <i>i</i>, poprawnie zapisuje te wyrazy, dzieli trudne wyrazy na głoski, litery, sylaby; poprawnie zapisuje znaki diakrytyczne 	<ul style="list-style-type: none"> funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę z zakresu fonetyki w celu uzyskania poprawności swoich wypowiedzi

					ustnych i pisemnych
<p>Jan Kochanowski <i>Fraszki (wybór);</i> Jan Szaudynger <i>Fraszki (wybór)</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> określa temat kilku wybranych fraszek, wskazuje grę słów jako źródło humoru, rozpoznaje fraszkę wśród innych tekstów literackich 	<ul style="list-style-type: none"> określa temat wszystkich podanych fraszek, wyjaśnia grę słów we wskazanych fraszkach, wie, że fraszka to jeden z gatunków lirycznych 	<ul style="list-style-type: none"> grupuje fraszki według wybranej przez siebie zasady, wskazuje puentę jako źródło humoru we fraszce, podaje przykłady, wyjaśnia, czym cechuje się fraszka jako gatunek literacki 	<ul style="list-style-type: none"> ustala, co może być tematem fraszki jako gatunku literackiego, wskazuje ironię jako źródło humoru we fraszce, wyjaśnia znaczenie ironii we wskazanych przykładach 	<ul style="list-style-type: none"> samodzielnie analizuje i interpretuje czytane utwory, wyjaśnia ironiczny charakter wybranych utworów, podjękuje próby napisania fraszki z zachowaniem reguł gatunku
<p>Adam Mickiewicz <i>Pan Tadeusz (Inwokacja)</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje adresatów wypowiedzi, cytuje prośby nadawcy wypowiedzi, wymienia elementy krajobrazu przedstawianego w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia pojęcia <i>apostrofa</i>, <i>inwokacja</i>, dostrzega malarskość opisu krajobrazu, nazywa środki poetyckie służące do jego przedstawienia, 	<ul style="list-style-type: none"> określa, kim może być osoba mówiąca, nazywa jej uczucia, dostrzega nawiązanie do fraszki J. Kochanowskiego, wyjaśnia jego rolę w tekście, 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia stosunek osoby mówiącej do kraju dzieciństwa, rozpoznaje idealizację wspomnianego świata, rozpoznaje motyw arkadyjski, wyjaśnia jego znaczenie w kreowaniu wspomnianego przez poetę świata, 	<ul style="list-style-type: none"> samodzielnie analizuje i interpretuje utwór, uwzględniając rolę <i>motywu arkadyjskiego</i> w sposobie prezentowania świata
<p>Aby język giętki</p>	<ul style="list-style-type: none"> wie, że istnieją 	<ul style="list-style-type: none"> zauważa 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje i 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje wiedzę

<p>powiedział wszystko. Upodobnienia głoskowe; Na to trzeba położyć nacisk. Akcent i intonacja</p>	<p>różnice między wymową a pisownią wyrazów,</p> <ul style="list-style-type: none"> • poprawnie akcentuje wyrazy ze stałym akcentem, • stara się płynnie recytować utwór z zachowaniem zasad wymowy 	<p>upodobnienia fonetyczne,</p> <ul style="list-style-type: none"> • poprawnie zapisuje wyrazy, w których występują różnice między wymową a pisownią, • poprawnie akcentuje większość wyrazów, • recytuje utwór, starając się różnicować środki wyrazu 	<p>podstawowe rodzaje upodobnień fonetycznych (<i>ubezdźwięcznienie, udźwięcznienie, uproszczenie grup spółgłoskowych, zanik dźwięczności na końcu wyrazu</i>),</p> <ul style="list-style-type: none"> • poprawnie akcentuje wszystkie wyrazy, zna zasady dotyczące wyjątków od reguły polskiego akcentu, • w czasie recytacji poprawnie wymawia i akcentuje wyrazy, różnicuje tempo i zmienia intonację 	<p>poprawnie nazywa zjawiska fonetyczne związane z różnicami między wymową a pisownią wyrazów,</p> <ul style="list-style-type: none"> • poprawnie akcentuje wszystkie wyrazy, stosuje w wypowiedzi odpowiednią intonację zdaniową, • interpretuje głosowo recytowany utwór 	<p>na temat upodobnień głoskowych, akcentu i intonacji w celu uzyskania poprawności swoich wypowiedzi,</p> <ul style="list-style-type: none"> • recytuje utwór zgodnie z jego tematem i stylem, uwzględniając wnioski interpretacyjne, nadaje recytacji indywidualny charakter
<p>Adam Mickiewicz <i>Pan Tadeusz</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • odtwarza najważniejsze wydarzenia, • rozpoznaje wydarzenia na grafikach, • przedstawia głównych bohaterów, • czyta ze zrozumieniem fragmenty tekstu, 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia wydarzenia, • charakteryzuje bohaterów, uzasadnia cechy przykładami, • czyta tekst ze zrozumieniem, • wskazuje środki poetyckie w koncercie Jankiela i opisach przyrody, 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia i nazywa wątki, • charakteryzuje bohaterów dynamicznych, • podaje argumenty w sprawie Jacka Soplicy, • odnajduje w tekście przykłady instrumentacji głoskowej i wskazuje 	<ul style="list-style-type: none"> • dokonuje oceny działań bohaterów, • odtwarza układ wątków, • wyjaśnia, czym jest retrospekcja, • formułuje argumenty i kontrargumenty oraz wnioski w dyskusji, • wyodrębnia środki poetyckie (w tym 	<ul style="list-style-type: none"> • dobrze zna treść utworu, • samodzielnie formułuje wnioski na temat utworu, • nazywa środki stylistyczne i samodzielnie określa ich funkcję, • charakteryzuje

	<ul style="list-style-type: none"> • odtwarza przebieg koncertu Jankiela, • wymienia zajęcia szlachty, • wie, co to jest porównanie homeryckie, • rozpoznaje najważniejsze cechy gatunku epepei, • wskazuje narratora 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje zwyczaje szlachty, • rozpoznaje porównanie homeryckie, potrafi je odszukać we fragmencie utworu, • wie, czym jest epepeja narodowa, • określa cechy narratora 	<p>jej funkcje,</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czym się wyróżnia porównanie homeryckie, • przygotowuje toast, • wyjaśnia przynależność rodzajową i gatunkową utworu, • wskazuje podstawowe fakty historyczne związane z utworem 	<p>peryfrazę, hiperbole) i określa ich funkcje,</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czym był zajazd szlachecki, • opisuje obyczajowość szlachecką ukazaną w utworze, • objaśnia kontekst historyczny i biograficzny utworu 	<p>bohaterów i porównuje ich postawy,</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia cechy rodzajowe i gatunkowe utworu, podaje przykłady z tekstu ilustrujące wskazane cechy
<p>Henryk Sienkiewicz <i>Latarnik</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia bohatera utworu, • przypomina, jak bohater wszedł w posiadanie książki; odtwarza zakończenie utworu, • wie, że utwór jest nowelą, • na podstawie wzoru układa krótki opis przeżyć wewnętrznych 	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada o najważniejszych wydarzeniach w życiu bohatera, • nazywa i omawia przeżycia bohatera w czasie lektury <i>Pana Tadeusza</i>, • wymienia elementy fabuły – charakterystyczne dla noweli, • układa samodzielnie opis przeżyć wewnętrznych 	<ul style="list-style-type: none"> • nazywa cechy charakteru i osobowości bohatera, zestawia je z wydarzeniami z jego życia, • wyjaśnia, czym stał się <i>Pan Tadeusz</i> dla bohatera, • wskazuje w tekście wydarzenia odpowiadające kolejnym elementom fabuły, • podaje cechy noweli jako gatunku, • układa opis przeżyć wewnętrznych, stara się 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia i charakteryzuje bohatera utworu, • wyjaśnia, jak lektura <i>Pana Tadeusza</i> zmieniła życie bohatera, • uzasadnia, dlaczego utwór jest nowelą; wskazuje w tekście retrospekcję, wyjaśnia jej znaczenie dla fabuły utworu, • układa opis przeżyć wewnętrznych, stosuje funkcjonalnie odpowiednie środki językowe, kończy tekst 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje bohatera, uwzględniając jego przemianę wewnętrzną, • omawia budowę noweli, • samodzielnie redaguje opis przeżyć, wykorzystując różne środki językowe

			stosować odpowiednie środki językowe	puentą	
Świat się rusza (fragment) – wywiad z Ryszardem Kapuścińskim; „Wyjechani” to my (fragment) – wywiad z Katarzyną Kawecką	<ul style="list-style-type: none"> formułuje ogólny temat obu tekstów, wie, jak graficznie zapisać wywiad, wyszukuje podstawowe informacje w tekstach 	<ul style="list-style-type: none"> określa cel obu wywiadów, szereguje pytania do projektowanego wywiadu, wyjaśnia, czym jest emigracja, podaje jej przyczyny 	<ul style="list-style-type: none"> wyodrębnia problemy poruszane w obu wywiadach, rozpoznaje sposoby nawiązania między pytaniem a odpowiedzią, zabiera głos w dyskusji na temat emigracji 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje oba wywiady, biorąc pod uwagę ich tematykę, cel i poruszane problemy, przeprowadza i zapisuje krótki wywiad, formułuje argumenty i kontrargumenty w dyskusji na temat emigracji 	<ul style="list-style-type: none"> przygotowuje wywiad z wybraną osobą, stosując zasady pracy dziennikarskiej, przygotowuje swój tekst do publikacji (np. na stronie internetowej szkoły)
Anna Świderkówna Prawie wszystko o Biblii (fragment)	<ul style="list-style-type: none"> poznaje podstawowe informacje na temat Biblii, wie, czym jest akapit, z pomocą nauczyciela dzieli tekst na akapity 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia pochodzenie nazwy <i>Biblia</i>, wie, że Biblia jest podstawowym źródłem kultury europejskiej, dzieli tekst na akapity, podaje kolejność etapów pracy nad tekstem 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia części Biblii, podaje za autorką nawiązania biblijne w języku, podsumowuje rozważania, wyszukuje w tekście językowe znaki spójności, samodzielnie dzieli tekst na akapity 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, co to znaczy, że Biblia jest źródłem kultury europejskiej, wymienia językowe znaki spójności, dzieli tekst na akapity i wyjaśnia zasady podziału 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie Biblii dla rozwoju kultury europejskiej, omawia funkcje akapitów, w swoich tekstach stosuje rytm akapitowy i językowe znaki spójności
Stary Testament. Księga Wyjścia (fragment <i>Dziesięć ważnych słów</i>)	<ul style="list-style-type: none"> odtwarza wydarzenia przedstawione we fragmencie Starego Testamentu, wyjaśnia pojęcie 	<ul style="list-style-type: none"> odtwarza wydarzenia, dynamizuje relację przez zastosowanie czasu teraźniejszego, 	<ul style="list-style-type: none"> wie, kim był Mojżesz, wyjaśnia jego rolę w przedstawionych wydarzeniach, nazywa wartości 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje elementy symboliczne, wyjaśnia ich znaczenie, formułuje ogólne przesłanie wynikające z 	<ul style="list-style-type: none"> omawia uniwersalne znaczenie Dekalogu dla kultury

	<p><i>dekalog</i>,</p> <ul style="list-style-type: none"> • z podanych określeń poprawnie wybiera cechy stylu biblijnego 	<ul style="list-style-type: none"> • korzystając z wzoru, układa słownikową definicję pojęcia <i>dekalog</i>, • wskazuje w tekście przykłady powtórzeń; wie, że jest to typowy dla stylu biblijnego środek stylistyczny 	<p>wynikające z przykazań biblijnego Dekalogu,</p> <ul style="list-style-type: none"> • nazywa środki stylistyczne charakterystyczne dla stylu biblijnego, podaje ich przykłady z tekstu 	<p>Dekalogu biblijnego,</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, na czym polega i z czego wynika specyfika stylu biblijnego 	<p>europejskiej,</p> <ul style="list-style-type: none"> • formułuje cechy stylu biblijnego
<p>Jan Paweł II Przemówienie do młodzieży (fragment)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje w tekście informacje dotyczące okoliczności spotkania papieża z młodzieżą, • zna termin <i>styl retoryczny</i>; wie, że jest on charakterystyczny dla przemówienia 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia wartości przywołane w tekście, • wyjaśnia, czym cechuje się <i>pytanie retoryczne</i>; wie, że jest to środek stylu retorycznego 	<ul style="list-style-type: none"> • formułuje temat przemówienia, • wymienia podstawowe środki językowe charakterystyczne dla stylu retorycznego, wskazuje ich przykłady w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje postawy życiowe przywołane przez papieża w jego przemówieniu, • wyjaśnia, na czym polega i czemu służy styl retoryczny wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie odczytuje przesłanie płynące z przemówienia, • omawia cechy stylu retorycznego i przedstawia z przykładami charakterystyczne dla niego środki językowe
<p>Na ścieżkach myśli. Wielcy filozofowie starożytności – infografika</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zapoznaje się z informacjami na temat najważniejszych filozofów starożytnych 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia najważniejszych filozofów starożytnych ukazanych na fresku 	<ul style="list-style-type: none"> • wyszukuje najważniejsze informacje o filozofach starożytnych, sporządza notatkę 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje istotę myśli najważniejszych filozofów, • interpretuje znaczenie fresku Rafaela 	<ul style="list-style-type: none"> • interpretuje fresk z wykorzystaniem kontekstów: historycznego, kulturowego, filozoficznego, • stosuje w wypowiedzi

					terminy charakterystyczne dla filozofii i sztuki
Jostein Gaarder Świat Zofii (fragment)	<ul style="list-style-type: none"> • odtwarza podstawowe informacje związane z postacią Sokratesa, • układa krótki tekst, w którym przedstawia kilka argumentów broniących Sokratesa 	<ul style="list-style-type: none"> • formułuje pytania, które chciałby zadać Sokratesowi, • układa według podanego wzoru krótkie przemówienie w obronie Sokratesa, stara się użyć różnych argumentów 	<ul style="list-style-type: none"> • odtwarza podstawowe poglądy Sokratesa na temat sposobów poznawania świata przez człowieka, • układa samodzielnie krótkie przemówienie w obronie Sokratesa, włączając wybrane środki retoryczne 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia poglądy Sokratesa dotyczące wartości w życiu człowieka, • układa mowę w obronie Sokratesa, stosuje funkcjonalnie środki stylu retorycznego 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia miejsce Sokratesa w historii filozofii, • prezentuje samodzielnie przygotowaną mowę w obronie Sokratesa
Od mistrza do arcy mistrza. Wyraz podstawowy i pochodny	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czym jest wyraz podstawowy i pochodny, • wskazuje wyrazy podstawowe dla podanych wyrazów pochodnych, tworzy proste wyrazy pochodne od podanych wyrazów podstawowych, • wskazuje wyrazy należące do jednej rodziny wyrazów 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czym jest podstawa słowotwórcza i formant, • dzieli proste wyrazy na podstawę słowotwórczą i formant, • grupuje wyrazy pokrewne, wskazuje rdzeń 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje i nazywa różne rodzaje formantów, • dzieli słowotwórczo wyrazy z różnymi rodzajami formantów, • tworzy proste rodziny wyrazów 	<ul style="list-style-type: none"> • dokonuje analizy słowotwórczej wyrazu, • wyjaśnia, czym jest rodzina wyrazów, • odróżnia rdzeń od podstawy słowotwórczej, tworzy rozbudowane rodziny wyrazów 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie analizuje budowę słowotwórczą wyrazów, • wykorzystuje wiedzę z zakresu słowotwórstwa w celu wzbogacenia swojego słownictwa i uzyskania poprawności wypowiedzi

<p>Nancy H. Kleinbaum <i>Stowarzyszenie Umarłych Poetów</i> (fragment)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • odtwarza w punktach przebieg lekcji, • wie, co oznacza sformułowanie <i>carpe diem</i>, • na podstawie podanego wzoru próbuje napisać opinię 	<ul style="list-style-type: none"> • z podanych propozycji wybiera określenia charakteryzujące opisaną lekcję, motywuje swój wybór przykładami z tekstu, • krótko wyjaśnia, na czym polega życie według zasady <i>carpe diem</i>, • na podstawie wzoru pisze opinię 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia i komentuje atmosferę panującą na lekcji, • formułuje rady dla człowieka, który chciałby żyć według zasady <i>carpe diem</i>, • pisze samodzielnie krótką opinię 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, na czym polega niezwykłość opisanego lekcji, • wyjaśnia sens wskazanych metafor, podaje ilustrujące je przykłady, • pisze rozwiniętą opinię, uwzględnia wszystkie części kompozycyjne tej formy wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia swój komentarz do filmowej adaptacji utworu, • omawia filozoficzny kontekst utworu
<p>Architekci słowa. Jak są zbudowane wyrazy pochodne?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy wyrazy pochodne od jednego wyrazu podstawowego przez dodanie przyrostka lub przedrostka 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy wyrazy pochodne od wyrazów przyimkowych 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy wyrazy pochodne od dwóch wyrazów podstawowych 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy złożenia, zestawienia, zrosty i rozpoznaje ich typy 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie tworzy różne rodzaje wyrazów pochodnych
<p>Antoine de Saint-Exupéry <i>Mały Księż</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • wylicza etapy wędrówki bohatera, opowiada przebieg jednego z nich, • łączy nazwy miejsc z odpowiednimi postaciami, • porządkuje informacje na temat 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje etapy wędrówki, wskazuje ich cechy wspólne, • przedstawia wygląd i zajęcia bohaterów utworu, • przedstawia tytułowego bohatera, • określa i przedstawia 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje przyczyny podjęcia wędrówki, określa jej cel, • krótko charakteryzuje bohaterów, • opisuje wygląd tytułowego bohatera, • charakteryzuje narratora utworu, 	<ul style="list-style-type: none"> • dostrzega symboliczny charakter wędrówki, podaje przykłady podobnego motywu z innych utworów, • ocenia bohaterów, • wskazuje fantastyczne i realistyczne elementy 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie analizuje i interpretuje utwór, uwzględniając symboliczne znaczenie występujących w nim elementów, • analizuje

	<p>tytułowego bohatera,</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje narratora utworu, • czyta ze zrozumieniem definicję symbolu, • zapoznaje się ze słownikiem symboli, • wypisuje cytaty dotyczące przyjaźni, • formułuje krótko własną opinię na temat utworu • rozpoznaje tekst reklamowy, • zauważa charakterystyczne cechy reklamy, • na podstawie wzoru układa tekst reklamy 	<p>narratora utworu,</p> <ul style="list-style-type: none"> • na podstawie definicji wyjaśnia pojęcie symbolu, • czyta hasła w słowniku symboli, • komentuje cytaty dotyczące przyjaźni, • formułuje własną ocenę utworu, • z podanych opinii o reklamie wybiera te, z którymi się zgadza, uzasadnia swój wybór, • wskazuje w podanych hasłach wybrane cechy języka reklamy, • korzystając z podanych wskazówek, układa tekst reklamy 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia elementy utworu, którym można przypisać znaczenia symboliczne, • korzysta ze słownika symboli przy wykonywaniu ćwiczeń, • rozwija myśli zawarte w cytatach dotyczących przyjaźni, • formułuje ocenę utworu, uzasadnia ją argumentami • wskazuje funkcje reklamy, • analizuje hasła reklamowe pod względem użytych w nich środków perswazji językowej, • układa samodzielnie tekst reklamy 	<p>związane z tytułowym bohaterem,</p> <ul style="list-style-type: none"> • określa relacje łączące narratora z głównym bohaterem, nazywa uczucia, emocje narratora, • określa symboliczne znaczenia elementów świata przedstawionego w utworze, • bierze aktywny udział w forum dyskusyjnym na temat utworu • wyraża swoją opinię na temat tekstów reklamowych, • omawia środki perswazyjne stosowane w różnych reklamach, • układa samodzielnie tekst reklamy, rozpoczyna go sloganem reklamowym 	<p>strukturę utworu,</p> <ul style="list-style-type: none"> • określa funkcję zastosowanej narracji, • przedstawia recepcję dzieła, • funkcjonalnie stosuje różne środki perswazyjne w celu uzyskania zamierzonego efektu w reklamie, • samodzielnie tworzy reklamę wykorzystującą różne środki wyrazu
<p>Stary Testament. Księga Rodzaju. Wygnanie z Raju (fragment)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • odtwarza przebieg wydarzeń, • wymienia elementy świata przedstawionego, 	<ul style="list-style-type: none"> • odtwarza motywy działania bohaterów, • dostrzega symboliczne elementy świata 	<ul style="list-style-type: none"> • odtwarza i ocenia motywy działania bohaterów, • wymienia symboliczne elementy 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia i komentuje motywy działania bohaterów, • wyjaśnia symboliczne znaczenia elementów 	<ul style="list-style-type: none"> • interpretuje tekst biblijny, uwzględniając potrzebne konteksty,

	<ul style="list-style-type: none"> opowiada, jak mógłby wyglądać pierwszy dzień ludzi po wygnaniu z Raju 	<p>przedstawionego,</p> <ul style="list-style-type: none"> opowiada z perspektywy Adama lub Ewy, jak mógłby wyglądać pierwszy dzień po opuszczeniu Raju 	<p>świata przedstawionego,</p> <ul style="list-style-type: none"> odtwarza i komentuje treść słów skierowanych przez Boga do ludzi 	<p>świata przedstawionego,</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, co człowiek stracił, a co zyskał, kiedy opuścił Raj 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje środki perswazji wykorzystanie w kuszeniu Ewy, przedstawia skutki czynu pierwszych ludzi
<p>Konstanty Ildefons Gałczyński, <i>Teatrzyk „Zielona Gęś”</i>: <i>Żartobliwa Ewa</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje nawiązania tekstu do Biblii, z pomocą nauczyciela układa tekst przeprosin 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje wspólne elementy między tekstem a Biblią, układa samodzielnie tekst przeprosin 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, na czym polega przekształcenie motywu biblijnego, układa tekst przeprosin, stara się nadać im żartobliwy charakter 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia cel nawiązania i literackiego przekształcenia motywu biblijnego, układa tekst żartobliwych przeprosin 	<ul style="list-style-type: none"> nazywa rodzaj nawiązania literackiego, tworzy parodię
<p>Michał Aniol <i>Kuszenie i wygnanie z Raju – Spotkania ze sztuką</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> wymienia i nazywa elementy warstwy przedstawieniowej fresku 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje sposób pokazania poszczególnych elementów warstwy przedstawieniowej dzieła 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje środki języka malarskiego (kolory, kompozycję), omawia ich rolę w tworzeniu znaczeń dzieła 	<ul style="list-style-type: none"> zestawia obraz z tekstem biblijnym, komentuje związek tematyczny i znaczeniowy obu dzieł 	<ul style="list-style-type: none"> samodzielnie analizuje i interpretuje dzieło, uwzględniając potrzebne konteksty
<p>Adam Mickiewicz <i>Świtezianka</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> opowiada wybrane wydarzenie, określa ogólnie miejsce wydarzeń, przedstawia bohaterów, wstępnie określa 	<ul style="list-style-type: none"> sporządza ramowy plan wydarzeń, wypisuje elementy krajobrazu, krótko charakteryzuje bohaterów, 	<ul style="list-style-type: none"> opowiada wybrane wydarzenie z punktu widzenia jednego z bohaterów, ustala cechy krajobrazu, wyjaśnia, na czym 	<ul style="list-style-type: none"> dzieli wydarzenia według zasady prawdopodobieństwa, wskazuje i nazywa językowe środki opisujące krajobraz, formułuje prawdy 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje strukturę utworu, interpretuje przesłanie płynące z utworu, omawia „ludowość”

	<p>nastrój utworu,</p> <ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje utwór jako balladę 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje elementy świata przedstawionego tworzące nastrój, wskazuje elementy fantastyki i specyfikę nastroju jako ważne cechy ballady 	<p>polega wina strzelca, jaką ponosi karę, kto ją wymierza,</p> <ul style="list-style-type: none"> dostrzega zmiany nastroju, wie, że ballada łączy w sobie cechy liryki, epiki, zawiera elementy dramatu 	<p>moralne wynikające z tekstu,</p> <ul style="list-style-type: none"> nazywa nastrój poszczególnych części utworu, wymienia wszystkie cechy ballady jako gatunku literackiego 	<p>ballady,</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazuje w utworze cechy ballady i ilustruje je przykładami
<p>Anna Onichimowska <i>Lot Komety</i> (fragment)</p>	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia krótko bohaterów tekstu, wypowiada się i uzasadnia swoje zdanie, porządkuje podane argumenty według wskazanego kryterium 	<ul style="list-style-type: none"> odtwarza informacje na temat tego, czym się zajmują bohaterowie, co jest dla nich ważne w życiu, wyjaśnia znaczenie pseudonimu bohaterki, tworzy krótką wypowiedź o charakterze argumentacyjnym 	<ul style="list-style-type: none"> określa relacje między bohaterami utworu, proponuje różne zakończenia utworu, odróżnia perswazję od manipulacji, podaje przykłady ilustrujące wskazane argumenty 	<ul style="list-style-type: none"> ocenia postępowanie bohaterów, wskazuje motywy, jakimi kierują się w relacjach z innymi osobami, wyjaśnia mechanizmy manipulacji zastosowanej przez bohaterkę 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje bohaterów i określa ich pobudki, formułuje wnioski interpretacyjne
<p>Perswazja i manipulacja językowa</p>	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia perswazję od manipulacji językowej, wie, że wykorzystywane są w reklamach i innych przekazach medialnych 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, czym różni się perswazja od manipulacji językowej, zapoznaje się z podstawowymi chwytami manipulacyjnymi 	<ul style="list-style-type: none"> dostrzega w tekstach przejawy perswazji i manipulacji językowej, wskazuje w przekazach reklamowych wybrane chwyt 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie mechanizmy perswazji i manipulacji językowej, wskazuje je w podanych przekazach reklamowych i omawia ich funkcję 	<ul style="list-style-type: none"> przygotowuje prezentację poświęconą manipulacji

<p>Wiktor Pielewin <i>Helm grozy</i> (fragment)</p>	<ul style="list-style-type: none"> wymienia elementy świata przedstawionego, przypomina informacje z mitu dotyczące labiryntu, formułuje po jednym argumencie dotyczącym korzyści i zagrożeń, jakie niesie internet, przy pomocy nauczyciela pisze rozprawkę, korzystając z podanego wzoru 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia uczestników rozmowy, określa jej charakter, opisuje przestrzeń zaprezentowaną w tekście, dostrzega motyw labiryntu, wykorzystując podane pytania, formułuje argumenty dotyczące korzyści i zagrożeń, jakie niesie internet, na podstawie podanego planu pisze rozprawkę, stara się pracować samodzielnie 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje w imionach postaci nawiązania literackie, próbuje je skomentować, wyjaśnia, w czym sieć internetowa przypomina labirynt, wypowiada się na temat korzyści i zagrożeń, jakie niesie internet, pisze samodzielnie rozprawkę, dba o uporządkowanie argumentów 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje świat zaprezentowany w utworze, rozpoznaje labirynt jako znak kulturowy, wyjaśnia związane z nim znaczenia, przedstawia własne stanowisko w dyskusji na temat korzyści i zagrożeń, jakie niesie internet, pisze samodzielnie rozprawkę, stosuje słownictwo zaznaczające tok wywodu 	<ul style="list-style-type: none"> formułuje wnioski interpretacyjne, omawia funkcję labiryntu jako znaku kulturowego, krytycznie ocenia internet jako narzędzie, samodzielnie pisze rozprawkę
<p>W labiryntcie słów. Skrótowce</p>	<ul style="list-style-type: none"> zna powszechnie używane skrótowce, poprawnie je zapisuje, wskazuje skrótowce w podanym tekście 	<ul style="list-style-type: none"> podaje znaczenie powszechnie używanych skrótowców, wskazuje i wyjaśnia znaczenie skrótowców w podanym tekście 	<ul style="list-style-type: none"> używa poprawnej odmiany skrótowców, układa krótki tekst, używając skrótowców 	<ul style="list-style-type: none"> używa świadomie skrótowców, zna ich znaczenie, poprawnie je zapisuje i odmienia, układa żartobliwy tekst, w którym źródłem komizmu są użyte skrótowce 	<ul style="list-style-type: none"> używa w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych poprawnych form skrótowców
<p><i>Spiderman. Siła złego</i> <i>na jednego</i> (fragment)</p>	<ul style="list-style-type: none"> streszcza historię przedstawioną w komiksie, opisuje wygląd bohatera, 	<ul style="list-style-type: none"> opowiada własnymi słowami historię przedstawioną w komiksie, krótko 	<ul style="list-style-type: none"> opowiada historię przedstawioną w komiksie, przytacza wypowiedzi bohaterów w mowie zależnej, 	<ul style="list-style-type: none"> opowiada historię przedstawioną w komiksie, dynamizuje narrację odpowiednimi środkami językowymi, 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia specyfikę komiksu jako tekstu kultury, przedstawia

	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje podstawowe cechy komiksu jako formy słowno-obrazowej 	<p>charakteryzuje bohatera komiksu,</p> <ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje różne typy tekstu w komiksie 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje bohatera komiksu, uwzględnia podwójną osobowość postaci, rozpoznaje sposoby łączenia obrazu i tekstu w komiksie 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje bohatera komiksu z wybraną postacią herosa antycznego, tworzy definicję komiksu 	<p>postaci superbohaterów jako kolejne wcielenia motywu herosa</p>
<p>Krótko i najkrócej. Skróty</p>	<ul style="list-style-type: none"> potrafi rozwinąć skróty wyrazów w podanym tekście 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje i poprawnie zapisuje powszechnie stosowane skróty wyrazów 	<ul style="list-style-type: none"> przekształca podany tekst, poprawnie stosując skróty wyrazów 	<ul style="list-style-type: none"> zna i stosuje zasady interpunkcyjne dotyczące pisowni skrótów wyrazów 	<ul style="list-style-type: none"> używa w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych poprawnych form skrótów
<p>Karol Dickens <i>Opowieść wigilijna</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> zalicza utwór do epiki, wskazuje podstawowe informacje na temat świata przedstawionego utworu, relacjonuje, co spotkało głównego bohatera, wyszukuje wskazane przez nauczyciela fragmenty utworu, wyjaśnia, czego czytelnik może się 	<ul style="list-style-type: none"> podaje podstawowe cechy epiki, opisuje świat przedstawiony utworu, nazywa etapy życia bohatera, podaje jego cechy, cytuje fragmenty tekstu, podaje morał płynący z utworu, wskazuje na wzorce cechy listu jako formy wypowiedzi, pisze e-mail, proste 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje w utworze cechy epickie, posługuje się terminami związanymi z opisem utworu epickiego, charakteryzuje bohatera z uwzględnieniem jego przemiany, wyszukuje i przedstawia cytaty dotyczące omawianej problematyki, wymienia wartości 	<ul style="list-style-type: none"> określa gatunek utworu, omawia przemianę bohatera, ocenia postać, wypowiada się, włączając odpowiednie cytaty, formułuje uniwersalne przesłanie utworu, samodzielnie pisze e-mail, życzenia oraz przypomina zasady używania tych form wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje świat przedstawiony utworu, sytuuje akcję utworu w kontekście historycznym i kulturowym, formułuje wnioski interpretacyjne płynące z utworu, poprawnie redaguje wybrane użytkowe formy

	<p>nauczyć po przeczytaniu utworu,</p> <ul style="list-style-type: none"> • czyta list, • pisze e-mail, korzystając z instrukcji 	<p>życzenia</p>	<p>wynikające z odczytania utworu,</p> <ul style="list-style-type: none"> • pisze e-mail, życzenia, nawiązując do treści utworu 		<p>wypowiedzi</p>
<p>Adam Mickiewicz <i>Dziady, cz. II</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • wie, że utwór jest dramatem, • odróżnia tekst główny od tekstu pobocznego, • wie, co to jest <i>motto</i>, • określa czas, miejsce i uczestników ceremonii dziadów, • relacjonuje przebieg obrzędu, • wymienia postacie duchów, • cytuje pouczenia przekazane przez zjawy, • pisze recenzję filmu lub spektaklu teatralnego z pomocą nauczyciela, korzystając z instrukcji 	<ul style="list-style-type: none"> • wie, że dramat to rodzaj literacki, wymienia lirykę i epikę jako nazwy dwóch pozostałych rodzajów literackich, • wyjaśnia, czym jest scena jako część kompozycyjna dramatu, • rozpoznaje w tekście głównym dialogi i monologi, • na podstawie wstępu epickiego wyjaśnia nazwę obrzędu, • objaśnia sens <i>motta</i>, • odtwarza historię poszczególnych zjaw, • stara się odczytać znaczenie pouczeń przekazanych przez zjawy, • pisze recenzję filmu 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje brak narratora i cechy budowy jako istotne wyróżniki rodzajowe dramatu, • zauważa wyznaczniki gatunkowe dramatu romantycznego, • wydobywa z tekstu pobocznego informacje, ustala, czego dotyczą, • wskazuje punkt kulminacyjny każdej sceny, • porządkuje podane elementy dramatu, dzieląc je na chrześcijańskie i pogańskie, • przypomina, za co i jaką karę ponosi każda zjawy, • objaśnia sens pouczeń przekazywanych przez 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia cechy dramatu jako rodzaju literackiego • określa zasadę łączenia scen w <i>Dziadach</i>, • podaje główne cechy gatunkowe utworu (<i>dramat romantyczny</i>), • przedstawia wyczerpująco obrzęd dziadów, • odtwarza własnymi słowami treść przestrogi związanej z każdą postacią, nazywa wartości wynikające z kolejnych przestróg, • interpretuje wiersz <i>Upiór</i>, • samodzielnie pisze recenzję filmu lub spektaklu teatralnego 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje strukturę utworu, • formułuje uniwersalne przesłanie płynące z utworu, • określa cechy rodzajowe i gatunkowe, ilustrując swoje tezy przykładami z utworu, • pisze recenzję filmu lub spektaklu teatralnego, nadając jej indywidualny charakter, • bierze udział w przygotowaniu scenicznej adaptacji utworu

		lub spektaklu teatralnego, uwzględniając najważniejsze wyznaczniki formy	zjawy, • pisze recenzję filmu lub spektaklu teatralnego		
Kazimierz Wierzyński <i>Strofa o Prometeuszu</i>, Zbigniew Herbert <i>Stary Prometeusz</i>	<ul style="list-style-type: none"> • przywołuje z tekstu wstępnego treść mitu o Prometeuszu, • dostrzega związek wiersza K. Wierzyńskiego z mitem o Prometeuszu, • sprawdza w odpowiednim słowniku znaczenie terminu <i>prometeizm</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • przypomina, kim był Prometeusz, • wskazuje, do którego fragmentu mitu nawiązuje wiersz K. Wierzyńskiego, • na podstawie definicji słownikowej wyjaśnia własnymi słowami znaczenie terminu <i>prometeizm</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • przypomina, co ludzkość zawdzięcza temu tytanowi, • komentuje sposób przedstawienia Prometeusza w tekście Z. Herberta, • wyjaśnia, w czym wyraża się postawa prometejska 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, jaką funkcję pełniły mity w kulturze antycznej, • wyjaśnia, na czym polega reinterpretacja mitu w tekście Z. Herberta, • nazywa nadrzędne wartości ujawniające się w postawie prometejskiej bohatera, • podaje przykłady postaci, z którymi można łączyć postawę prometejską 	<ul style="list-style-type: none"> • podejmuje próbę dokonania interpretacji porównawczej utworów, • wyjaśnia, czym jest <i>postawa prometejska</i> i omawia jej miejsce w kulturze
Jan Twardowski <i>Nie rozdzielaj</i>	<ul style="list-style-type: none"> • na podstawie tekstu wprowadzenia z podręcznika wyjaśnia znaczenie słowa <i>pasja</i>, • tytułuje kolejne strofy wiersza 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje elementy występujące w motywach pasyjnych, • wskazuje słowa klucze w tekście, uzasadnia swój wybór 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje i omawia motyw pasyjny ukazany w rzeźbie, • tworzy mapę skojarzeń wokół słów kluczy 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje i omawia motyw pasyjny w wierszu, porównuje z rzeźbiarskim motywem pasyjnym, • wyjaśnia, jak zostały przedstawione w tekście pojęcia abstrakcyjne 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie analizuje i interpretuje utwór, • przedstawia inne teksty kultury zawierające motyw <i>pasyjny</i>
Rogier van der Weyden <i>Zdjęcie z</i>	<ul style="list-style-type: none"> • przypomina, czym jest motyw, 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje sposób pokazania 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje środki języka malarskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje nawiązanie biblijne, komentuje 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie interpretuje obraz,

krzyża – Spotkania ze sztuką	<ul style="list-style-type: none"> wymienia i nazywa elementy warstwy przedstawieniowej obrazu 	poszczególnych elementów warstwy przedstawieniowej dzieła	(realizm, kolory, kompozycję), omawia ich rolę w tworzeniu znaczeń dzieła	związek tematyczny i znaczeniowy obu dzieł, <ul style="list-style-type: none"> interpretuje obraz 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje w wypowiedzi terminologię związaną z analizą dzieła sztuki
John Ronald Reuel Tolkien <i>Władca Pierścieni</i> (fragment)	<ul style="list-style-type: none"> wylicza elementy świata przedstawionego, wyjaśnia, na czym polega zadanie, którego podjęli się bohaterowie, odtwarza etapy ich wędrówki, redaguje zaproszenie według podanego wzoru 	<ul style="list-style-type: none"> krótko omawia elementy świata przedstawionego, przedstawia bohaterów, wymienia zadania każdego z nich, omawia okoliczności związane z wędrówką bohaterów, redaguje zaproszenie, zachowuje graficzny układ tej formy wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> określa, jakim rodzajem powieści jest utwór Tolkiena, komentuje fragmenty opisujące przeżycia i emocje bohaterów, wymienia trudności, które musieli pokonać bohaterowie w czasie wędrówki, redaguje zaproszenie, poprawnie stosuje formy grzecznościowe 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego tekst należy do powieści fantasy, komentuje i ocenia postępowanie bohaterów, wyjaśnia metaforyczne znaczenie wędrówki bohaterów, redaguje zaproszenie zawierające obok informacji zachętę 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje i interpretuje elementy świata przedstawionego we fragmencie utworu, odnosi się w swoich wypowiedziach do całości utworu Tolkiena lub filmu, samodzielnie redaguje zaproszenie
Wyzwania składniowe. Powtórzenie o wypowiedzeniach	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia zdanie od równoważnika zdania, rozpoznaje wypowiedzenia oznajmujące, pytające, rozkazujące, wykrzyknikowe 	<ul style="list-style-type: none"> zastępuje zdania ich równoważnikami, przekształca zdania oznajmujące w pytające, rozkazujące, wykrzyknikowe 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, czym cechuje się zdanie, a czym równoważnik, sprawnie posługuje się różnymi typami wypowiedzeń 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje funkcjonalnie równoważniki w wypowiedziach, celowo wykorzystuje różne typy wypowiedzeń do osiągnięcia zamierzonych efektów 	<ul style="list-style-type: none"> funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o wypowiedzeniach w celu uzyskania poprawności swoich wypowiedzi
Misja językowa. Typy zdań	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia zdania pojedyncze od 	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia zdanie pojedyncze rozwinięte i 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje zdania złożone współrzędnie i 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje zdania złożone z 	<ul style="list-style-type: none"> funkcjonalnie wykorzystuje

	<p>złożonych,</p> <ul style="list-style-type: none"> poprawnie układa krótki tekst składający się ze zdań pojedynczych 	<p>nierozwinięte,</p> <ul style="list-style-type: none"> rozwija podane części wypowiedzeń w zdania złożone 	<p>podrzędnie,</p> <ul style="list-style-type: none"> układa tekst ze zdaniami podrzędnie i współrzędnie złożonymi, stosuje zasady interpunkcji 	<p>równoważnikiem jako wypowiedzeniem składowym,</p> <ul style="list-style-type: none"> układa tekst z zastosowaniem różnych typów zdań, stosuje poprawnie zasady interpunkcji 	<p>wiedzę o typach zdań w celu uzyskania poprawności i wzbogacenia swoich wypowiedzi</p>
Gatunki filmowe – infografika	<ul style="list-style-type: none"> zapoznaje się z nazwami podstawowych gatunków filmowych 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje różnice między filmami reprezentującymi różne gatunki 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady filmów należących do określonych gatunków 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, czym jest gatunek filmowy, wskazuje cechy gatunkowe w wybranych filmach 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia filmy będące „połączeniem” różnych gatunków
Anna Dymna, Wojciech Szczawiński <i>Warto mimo wszystko</i> (fragment)	<ul style="list-style-type: none"> nazywa cechy charakteryzujące postawę życiową zaprezentowaną w wywiadzie, wyjaśnia istotę wolontariatu, bierze udział w przygotowaniu prezentacji multimedialnej 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie nazwy Fundacji „Mimo Wszystko”, projektuje plakat lub plakietkę zachęcającą do wolontariatu, przygotowuje krótką prezentację multimedialną, stara się przedstawić ją w klasie 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia motywy postępowania przedstawionego w wywiadzie, wymyśla hasło propagujące wolontariat, przygotowuje prezentację multimedialną i przedstawia ją w klasie 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje postawę życiową zaprezentowaną w wywiadzie, przedstawia argumenty uzasadniające ideę wolontariatu, przedstawia w klasie samodzielnie przygotowaną prezentację multimedialną 	<ul style="list-style-type: none"> omawia działalność charytatywną bohaterki wywiadu, przedstawia prezentację multimedialną przygotowaną według obowiązujących zasad
Co się kryje w zdaniu? Analiza struktury zdania	<ul style="list-style-type: none"> wyodrębnia w zdaniu związek główny 	<ul style="list-style-type: none"> wyodrębnia w zdaniu grupę podmiotu i grupę orzeczenia 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje w związkach wyrazowych wyrazy określone i określające 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy poprawny wykres zdania 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje wiedzę na temat struktury zdania w celu uzyskania poprawności

					swoich wypowiedzi
Adam Mickiewicz <i>Niepewność</i>	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje wyrazy i formy gramatyczne, ujawniające osobę mówiącą, zna termin <i>liryka bezpośrednia</i>, wskazuje refren 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego wiersz reprezentuje lirykę bezpośrednią, wskazuje rymy, nazywa ich rodzaj 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje osobę mówiącą w wierszu, wymienia elementy tworzące rytm wypowiedzi poetyckiej 	<ul style="list-style-type: none"> komentuje stan uczuć osoby mówiącej, zwraca uwagę na subiektywizm jej wypowiedzi, wyjaśnia, z czego wynika muzyczność wiersza 	<ul style="list-style-type: none"> samodzielnie analizuje i interpretuje utwór, analizuje strukturę rytmiczną utworu
Kocha, lubi, szanuje. Zdania współrzędnie złożone	<ul style="list-style-type: none"> ze zdań pojedynczych tworzy zdania współrzędnie złożone, zna rodzaje zdań współrzędnie złożonych 	<ul style="list-style-type: none"> ze zdań pojedynczych tworzy różne rodzaje zdań współrzędnie złożonych, nazywa ich rodzaje 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje różnorodne typy połączeń w tworzonych zdaniach współrzędnie złożonych, określa ich rodzaje i graficznie oddaje strukturę składniową 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy wszystkie rodzaje zdań współrzędnie złożonych, przestrzega zasad interpunkcji przy ich zapisie, dokonuje analizy składniowej zdań współrzędnie złożonych 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje wiedzę na temat rodzajów zdań współrzędnie złożonych w celu uzyskania poprawności swoich wypowiedzi
Aleksander Fredro – infografika	<ul style="list-style-type: none"> wie, że A. Fredro to jeden z najwybitniejszych polskich komediopisarzy, 	<ul style="list-style-type: none"> wie, kiedy żył i tworzył A. Fredro, potrafi podać kilka informacji biograficznych z życia komediopisarza, 	<ul style="list-style-type: none"> potrafi krótko wyjaśnić, dlaczego A. Fredro jest uznawany za jednego z najwybitniejszych komediopisarzy polskich, 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie kontekstu historycznego i kulturowego w życiu i twórczości A. Fredry, 	<ul style="list-style-type: none"> bierze udział w realizacji projektu – <i>W kontuszu i żupanie</i>
Aleksander Fredro <i>Zemsta</i>	<ul style="list-style-type: none"> szereguje wydarzenia głównego wątku utworu, krótko przedstawia głównych bohaterów 	<ul style="list-style-type: none"> przypomina, czym jest wątek utworu; wskazuje i tytułuje wszystkie wątki dramatu, 	<ul style="list-style-type: none"> komentuje sposób łączenia wątków w dramacie, określa relacje między bohaterami 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje przebieg akcji dramatu, przypomina przyczyny konfliktu między głównymi 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje strukturę utworu, samodzielnie charakteryzuje i porównuje

	<p>dramatu,</p> <ul style="list-style-type: none"> • na podstawie wzoru układa charakterystykę porównawczą bohaterów, • wymienia przykłady zabawnych wydarzeń, sytuacji; odtwarza ich przebieg, • wie, że utwór jest komedią, • rozpoznaje utwór jako dramat 	<ul style="list-style-type: none"> • dostrzega znaczące nazwiska bohaterów, podaje ich pochodzenie, wyjaśnia, w jaki sposób charakteryzują ich osobowość, • układa charakterystykę porównawczą bohaterów, nazywa główne podobieństwa i różnice, • wskazuje przykłady komizmu postaci wynikającego z ich zachowania i wypowiedzi, • wie, że komedia jest gatunkiem dramatu, • wymienia podstawowe wyznaczniki dramatu 	<p>utworu; ustala, co wpływa na charakter tych relacji,</p> <ul style="list-style-type: none"> • układa charakterystykę porównawczą bohaterów, podaje przykłady ilustrujące ich cechy, • dostrzega wyolbrzymienie i karykaturę jako sposoby budowania komizmu, wskazuje przykłady z tekstu, • wyjaśnia, czym cechuje się komedia jako gatunek, • wskazuje w utworze cechy dramatu 	<p>bohaterami; wyjaśnia, jak ich osobowość wpłynęła na rozwój konfliktu,</p> <ul style="list-style-type: none"> • układa charakterystykę porównawczą bohaterów, wykorzystuje cytaty, przedstawia swoją ocenę postaci, • nazywa różne rodzaje komizmu, wskazuje ich przykłady w tekście, wyjaśnia mechanizmy wywoływania śmiechu u odbiorcy, • uzasadnia, dlaczego utwór jest komedią 	<p>bohaterów,</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia cechy <i>Zemsty</i> jako komedii, • samodzielnie formułuje wnioski interpretacyjne, • przedstawia recepcję komedii Fredry, • przygotowuje komiks na podstawie fragmentu utworu
<p>Tadeusz Różewicz <i>List do ludożerców</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje wersy pozwalające określić adresata wypowiedzi, nazywa środki stylistyczne służące wskazaniu adresata, • odtwarza zachowanie 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia przenośne znaczenie pojęcia <i>ludożerca</i>, • próbuje komentować zachowanie i sposób myślenia adresatów wypowiedzi, 	<ul style="list-style-type: none"> • określa stosunek osoby mówiącej do adresatów wypowiedzi, • ocenia zachowanie i sposób myślenia adresatów wypowiedzi, • wyjaśnia różnice 	<ul style="list-style-type: none"> • określa sposób patrzenia na świat osoby mówiącej, • zestawia sytuacje przedstawione w utworze z realiami współczesnego świata, 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie analizuje i interpretuje utwór, • pisze list otwarty, stosując funkcjonalnie różnorodne środki

	<p>i sposób myślenia adresatów wypowiedzi,</p> <ul style="list-style-type: none"> • odszukuje w tekście frazeologizmy, • wyjaśnia ich znaczenie, • korzystając z wzoru i pomocy nauczyciela, pisze krótki list otwarty 	<ul style="list-style-type: none"> • formułuje postulaty dotyczące sposobu życia wynikające z wypowiedzi podmiotu lirycznego, • korzystając z wzoru, pisze list otwarty, wyraźnie informuje, w jakiej sprawie występuje jako nadawca 	<p>między nakazem i prośbą; ustala, które z tych słów można odnieść do tekstu,</p> <ul style="list-style-type: none"> • pisze list otwarty, przedstawia w nim argumenty uzasadniające prezentowane stanowisko 	<ul style="list-style-type: none"> • formułuje przesłania etyczne wynikające z utworu, • pisze list otwarty, przedstawia propozycje zmian w sprawie, której list dotyczy, stosuje odpowiednie środki perswazyjne 	językowe
<p>Spotkałem człowieka, który... Przeczytałem, że ... Zrobiłem to, ponieważ ... Zdania podrzędnie złożone</p>	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje proste zdania podrzędnie złożone przydawkowe, • przekształca zdanie pojedyncze z dopełnieniem lub okolicznikiem w zdanie podrzędnie złożone dopełnieniowe lub okolicznikowe, • dzieli zdanie złożone na zdania składowe 	<ul style="list-style-type: none"> • przekształca zdanie pojedyncze z przydawką w zdanie podrzędnie złożone przydawkowe, • stosuje zdania dopełnieniowe, okolicznikowe miejsca, czasu, sposobu, celu, przyczyny, • stosuje znaki interpunkcyjne, • wskazuje zdanie nadrzędne i podrzędne 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje zdania podrzędnie złożone przydawkowe, używa spójników i zaimków względnych, • stosuje zdania dopełnieniowe w celu wyrażenia swojej opinii, • stosuje wszystkie rodzaje zdań okolicznikowych, • przestrzega zasad interpunkcji, • wyjaśnia budowę zdań podrzędnie złożonych 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje zdania podrzędnie złożone przydawkowe, • stosuje funkcjonalnie zdania dopełnieniowe, • wprowadza zdania okolicznikowe za pomocą spójników, zaimków względnych, • poprawnie stosuje zasady interpunkcji, • dokonuje analizy składniowej zdań złożonych podrzędnie 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje wiedzę na temat rodzajów zdań złożonych podrzędnie w celu uzyskania poprawności swoich wypowiedzi

<p>Rodzaje literackie – infografika</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zapoznaje się z informacjami o rodzajach literackich 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia własnymi słowami cechy poszczególnych rodzajów literackich 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady utworów reprezentujących poszczególne rodzaje literackie 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia związek materiału ikonycznego z informacjami podanymi w infografice 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia cechy rodzajów literackich i wyjaśnia różnice pomiędzy nimi
<p>Wisława Szymborska <i>Nienawiść (fragment)</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje bohatera lirycznego utworu, rozpoznaje uosobienie jako poetycki sposób prezentacji bohatera, • zabiera głos w dyskusji na temat tolerancji 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje w tekście określenia nienawiści, nazywa wykorzystane środki poetyckie, • wymienia wartości przywołane w wierszu, które zostały przeciwstawione nienawiści, • bierze udział w dyskusji, argumentuje swoje zdanie 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje w tekście przerośnie wykorzystane do prezentacji abstrakcyjnego pojęcia, wyjaśnia wynikające z nich znaczenia, • komentuje sposób, w jaki podmiot liryczny mówi o wartościach przeciwstawionych nienawiści, • wypowiada się, używając argumentów rzeczowych, logicznych, emocjonalnych 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat bohatera lirycznego utworu i poetyckich sposobów jego prezentacji • wyjaśnia różnice między rodzajami argumentów 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie analizuje i interpretuje utwór, • rozpoznaje ironię jako sposób wypowiedzenia się podmiotu lirycznego, wskazuje i komentuje cytaty ujawniające ironiczną postawę nadawcy, • prowadzi dyskusję
<p>Pieter Bruegel <i>(Starszy) Wieża Babel – Spotkania ze sztuką</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • wylicza elementy przedstawione na obrazie, • wie, że warstwa przedstawieniowa obrazu nawiązuje do fragmentu Biblii 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje budowę przedstawioną na obrazie, • wskazuje podobieństwa w warstwie przedstawieniowej 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje elementy związane z budową, które mogą mieć znaczenia symboliczne; wyjaśnia te znaczenia, • wskazuje, jakie nowe znaczenia w stosunku 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje środki języka malarskiego służące do eksponowania przerośnych znaczeń dzieła, • wyjaśnia kulturową 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie interpretuje obraz, • stosuje w wypowiedzi terminologię związaną z analizą dzieła sztuki

		między fragmentem Biblii i obrazem	do fragmentu Biblii wnosi dzieło malarskie	symbolikę wieży Babel	
Piotr Stasiak <i>Człowiek z ekranu</i> (fragmenty)	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada, jaką rolę w jego życiu zajmują media, • rozpoznaje podstawowe cechy kompozycyjne artykułu prasowego, • korzystając z wzoru, pisze artykuł 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady pozytywnego i negatywnego wpływu mediów na życie człowieka, • streszcza poszczególne części kompozycyjne artykułu, • pisze artykuł problemowy 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcie <i>globalna wioska</i>, • przytacza sformułowaną w artykule tezę, szereguje w punktach uzasadniające ją argumenty, • pisze artykuł zawierający komentarz dotyczący przedstawianych informacji 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat możliwości i zagrożeń związanych z rozwojem technologii informacyjnych, • wyjaśnia, dlaczego tekst ma charakter publicystyczny, • pisze artykuł problemowy zawierający komentarz i ocenę 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia rolę technologii informacyjnych we współczesnym świecie, • pisze samodzielnie artykuł o charakterze publicystycznym
Adam Mickiewicz <i>Śmierć Pułkownika</i>	<ul style="list-style-type: none"> • zapoznaje się z informacjami na temat Emilii Plater, • opisuje sytuację przedstawioną w utworze, • omawia budowę wiersza, • opisuje obraz E. Delacroix, poznaje pojęcie alegorii 	<ul style="list-style-type: none"> • prezentuje bohaterkę tekstu, wymienia jej ostatnie prośby, • charakteryzuje bohaterkę utworu, wyraża swoją opinię o niej, stara się podać argumenty, • wskazuje w utworze rymy, określa ich układ, • wie, co to jest alegoria, wskazuje 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje sposób ukazania bohaterki tekstu, • określa symboliczne znaczenie gestów bohaterki, • wymienia użyte w tekście środki stylistyczne, • określa rodzaje użytych rymów, • ocenia postawę bohaterki, uzasadnia 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, w jaki sposób A. Mickiewicz tworzy poetycką legendę Emilii Plater, • określa symboliczne znaczenie gestów bohaterki, porównuje jej postawę z postaciami przywołanymi w utworze, • określa funkcję użytych w tekście środków stylistycznych, 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia historyczny kontekst utworu, • formułuje wnioski interpretacyjne, • wskazuje środki językowe i określa ich funkcję, • podaje inne przykłady alegorii w malarstwie i literaturze

		alegorię wolności na obrazie E. Delacroix	swoje zdanie, <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie alegorii ukazanej na obrazie 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia składniki rytmiczności tekstu, • wyjaśnia alegoryczne znaczenie sceny ukazanej na obrazie E. Delacroix, • porównuje obraz z tekstem literackim 	
Adam Mickiewicz Reduta Ordona	<ul style="list-style-type: none"> • sporządza plan wydarzeń przedstawionych w utworze, • wskazuje fragmenty tekstu ukazujące walczące wojska, • wskazuje elementy świata, którym zostały przypisane barwy, • odtwarza treść pytań skierowanych do cara, • sprawdza w podanych źródłach informacje o Ordonie jako postaci historycznej 	<ul style="list-style-type: none"> • nadaje tytuły wyodrębnionym wydarzeniom, • nazywa środki językowe zastosowane w tekście, • zestawia i porównuje elementy świata, które zostały przedstawione za pomocą barw, • określa, w jaki sposób został ukazany car, • przedstawia Ordona jako bohatera tekstu literackiego 	<ul style="list-style-type: none"> • określa środki językowe użyte w tekście i wyjaśnia ich funkcję, • rozpoznaje kontrast jako zasadę kompozycyjną służącą przedstawieniu obu walczących stron, odczytuje przypisane im wartościowanie, • wyjaśnia symboliczne znaczenie barw, • prezentuje postawę Polaków wobec cara, popiera swą wypowiedź cytatami, • porównuje Ordona jako postać historyczną i literacką, formułuje wnioski 	<ul style="list-style-type: none"> • wyodrębnia z tekstu części narracyjne, opisowe i refleksyjne, • komentuje poetyckie sposoby tworzenia obrazów poetyckich, • wyjaśnia symbolikę występujących w tekście motywów, • rozpoznaje i nazywa uczucia związane z prezentowaniem cara i narodu polskiego, wyjaśnia ich źródła, • wyjaśnia cel kreowania poetyckiej legendy 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia treść utworu w powiązaniu z jego strukturą, • samodzielnie wyciąga wnioski interpretacyjne, • wskazuje środki językowe i określa ich funkcję, • interpretuje sposób ukazania stosunków polsko-rosyjskich, odwołuje się do kontekstu historycznego

<p>Karolina Lanckorońska <i>Wspomnienia wojenne</i> (fragment)</p>	<ul style="list-style-type: none"> wydobywa z tekstu informacje związane z czasem i miejscem wspomnianych wydarzeń, korzystając z wzoru, pisze opis sytuacji, wie, że fragmenty tekstu prezentują świat rzeczywisty 	<ul style="list-style-type: none"> wylicza charakterystyczne dla opisywanej rzeczywistości wydarzenia, pisze opis sytuacji, rozpoznaje dokumentalny charakter tekstu; wyjaśnia, z czego on wynika 	<ul style="list-style-type: none"> komentuje przebieg opisywanych wydarzeń, tworzy opis sytuacji, stosuje zwroty eksponujące czas, wyjaśnia, na czym polega wspomnieniowy charakter tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia realia wspomnianego we fragmencie świata, tworzy opis sytuacji, dynamizuje wypowiedź, dostrzega literacki charakter wspomnień, wskazuje i komentuje cytaty świadczące o literackości tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia charakter tekstu, argumentuje swoje tezy, tworzy pełny opis sytuacji
<p>Atakujący i atakowani. Imiesłów przymiotnikowy</p>	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje w wypowiedzi imiesłowy przymiotnikowe (czynne i bierne) 	<ul style="list-style-type: none"> przekształca zdania złożone w zdania pojedyncze, stosując imiesłowy przymiotnikowe 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy od czasowników imiesłowy przymiotnikowe czynne i bierne, stosuje je w wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje imiesłowy przymiotnikowe w wypowiedzi własnej, określa ich funkcję 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje wiedzę na temat imiesłowów przymiotnikowych w celu uzyskania poprawności swoich wypowiedzi
<p>Arkady Fiedler <i>Dywizjon 303</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> w podanych źródłach szuka informacji na zadany temat związany z lekturą, rozpoznaje bohatera zbiorowego w utworze, nazywa główne etapy bitwy o Anglię, cytuje fragmenty 	<ul style="list-style-type: none"> prezentuje zebrane informacje na zadany temat związany z lekturą, na podstawie tekstu opowiada, kiedy i w jakich okolicznościach został uformowany polski dywizjon 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy album prezentujący zebrane informacje i ilustracje, opowiada o dokonaniach pilotów z polskiego dywizjonu, komentuje przebieg bitwy o Anglię, bierze udział w 	<ul style="list-style-type: none"> w wybranej funkcjonalnie formie prezentuje informacje na wybrany przez siebie temat związany z lekturą, wyjaśnia, na czym polegało historyczne znaczenie walk polskich 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia kontekst historyczny utworu, poddaje ocenie postawy bohaterów utworu, samodzielnie redaguje prace

	<p>tekstu,</p> <ul style="list-style-type: none"> • podejmuje próby napisania wskazanych przez nauczyciela form pisemnych 	<p>lotniczy w Anglii,</p> <ul style="list-style-type: none"> • opowiada przebieg wybranego etapu bitwy o Anglię, • zabiera głos w dyskusji, • pisze wskazane przez nauczyciela formy pisemne 	<p>dyskusji, podaje argumenty i cytuje fragmenty tekstu,</p> <ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie pisze wskazane przez nauczyciela formy pisemne 	<p>sił lotniczych w Anglii,</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie bitwy o Anglię dla Europy, • w dyskusji odwołuje się do samodzielnie zgromadzonych informacji, podsumowuje dyskusję, • pisze złożone formy pisemne 	<p>pisemne w różnorodnych formach gatunkowych,</p> <ul style="list-style-type: none"> • bierze udział w dyskusji na temat znaczenia utworu
<p>Miron Białoszewski <i>Pamiętnik z powstania warszawskiego</i> (fragmenty)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wyodrębnia główne zdarzenia przedstawione w tekście, tytułuje je za pomocą równoważników zdań, • zapoznaje się z wirtualną ekspozycją Muzeum Powstania Warszawskiego, mówi o swoich wrażeniach, • wie, czym są kolokwializmy; wskazuje ich przykłady w tekście M. Białoszewskiego, • wie, że tekst jest pamiętnikiem 	<ul style="list-style-type: none"> • wyodrębnia wydarzenia związane z działaniami wojskowymi, opisuje wygląd powstańców, • wymienia eksponaty wirtualnej ekspozycji Muzeum Powstania Warszawskiego budzące szczególne zainteresowanie, wyjaśnia dlaczego, • wyjaśnia rolę kolokwializmów w tekście M. Białoszewskiego, • wskazuje cechy gatunkowe tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada o warunkach życia w powstańczej Warszawie, • ocenia obejrzaną wirtualną ekspozycję Muzeum Powstania Warszawskiego, • wskazuje i nazywa środki językowe charakterystyczne dla tekstu M. Białoszewskiego, próbuje określić ich funkcję, • podaje charakterystyczne cechy gatunkowe 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje zachowanie i postawy ludności cywilnej, • przedstawia argumenty uzasadniające potrzebę gromadzenia i chronienia historycznych pamiątek Powstania Warszawskiego, • formułuje wnioski dotyczące języka i stylu tekstu M. Białoszewskiego, • porównuje tekst M. Białoszewskiego z fragmentami <i>Wspomnień wojennych</i> K. Lanckorońskiej, 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia kontekst historyczny utworu, • analizuje strukturę utworu, • omawia literacki kształt utworu, wskazując na jego oryginalność, • określa funkcję użytych środków językowych, • wymienia rodzaje dokumentów życia osobistego

			pamiętnika	przedstawia wnioski	
<p>Antoni Słonimski <i>Elegia miasteczek żydowskich</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> wypisuje z tekstu słowa związane z kulturą żydowską, korzystając z podanych źródeł wyjaśnia je, wyjaśnia znaczenie słowa <i>Holocaust</i>, wyszukuje w tekście nawiązania do kultury żydowskiej 	<ul style="list-style-type: none"> odtwarza przedstawiony w wierszu obraz życia w żydowskim miasteczku, wskazuje w tekście fragmenty mówiące o zagładzie narodu żydowskiego, opisuje elementy typowego stroju żydowskiego 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje atmosferę panującą w prezentowanym świecie, przytacza i komentuje odpowiednie cytaty, wyjaśnia metaforę kończącą utwór, przygotowuje informacje na temat pisarzy i artystów żydowskiego pochodzenia 	<ul style="list-style-type: none"> ocenia, jaką postawę przyjmuje osoba mówiąca wobec kultury żydowskiej, komentuje poetycki obraz Holocaustu, przygotowuje wypowiedź na temat korzyści wynikających ze współistnienia różnych kultur 	<ul style="list-style-type: none"> samodzielnie analizuje i interpretuje utwór, odwołuje się do kontekstu historycznego i kulturowego utworu
<p>Jan Kochanowski <i>Treny (I, V, VII, VIII)</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje bohaterów lirycznych trenów, wskazuje i nazywa podstawowe środki poetyckie, wie, czym są eufemizmy, wie, że tren jest gatunkiem lirycznym, na podstawie wzoru układa tekst kondolencji 	<ul style="list-style-type: none"> omawia sytuację liryczną przedstawioną w trenach, wskazuje i nazywa środki poetyckie, służące kreacji bohatera lirycznego oraz ukazaniu jego uczuć, wyszukuje w tekście eufemizmy, na podstawie definicji wyjaśnia, czym cechuje się tren 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje, przedstawia i charakteryzuje osobę mówiącą, rozpoznaje środki poetyckie użyte w kolejnych trenach, omawia kompozycję utworów, podaje przykłady eufemizmów, wyjaśnia, dlaczego utwory 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje adresatów kolejnych trenów, określa uczucia, emocje wyrażane zwrotami do nich, omawia poetyckie sposoby kreacji świata w trenach, wyjaśnia funkcję eufemizmów, wyjaśnia, z czego wynika i na czym polega nowatorstwo trenów 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje świat poetycki <i>Trenów</i>, porównuje treny Jana Kochanowskiego, wskazuje różnice i cechy wspólne, samodzielnie wskazuje środki językowe i określa ich funkcję, przedstawia

		<p>jako gatunek liryczny,</p> <ul style="list-style-type: none"> układa tekst kondolencji 	<p>Kochanowskiego reprezentują tren jako gatunek liryki osobistej,</p> <ul style="list-style-type: none"> układa tekst kondolencji, zawiera w nim informacje o zasługach zmarłej osoby 	<p>Kochanowskiego w stosunku do antycznej tradycji,</p> <ul style="list-style-type: none"> układa tekst kondolencji zgodnie z wszystkimi wymogami tej formy wypowiedzi 	<p>cechy gatunkowe utworów</p>
<p>Marian Hemar <i>Ostatni tren (fragment)</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> odtwarza realia przedstawionej sytuacji, przypomina, jak gość uzasadniał propozycję skierowaną do Jana Kochanowskiego, w miarę swoich możliwości bierze udział w przygotowaniu słuchowiska radiowego 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia bohaterów, łączy ich z tradycją literacką, nazywa uczucia bohaterów ujawniające się w kolejnych wypowiedziach, bierze udział w przygotowaniu słuchowiska radiowego, określa sposób wypowiedzenia kwestii przez bohaterów 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia symbolikę postaci fantastycznej, wyjaśnia, w jaki sposób bohaterowie radzili sobie z własnymi uczuciami, opracowuje propozycję warstwy dźwiękowej do przygotowywanego słuchowiska radiowego 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia sposób i cel literackiego nawiązania, przedstawia możliwe decyzje Kochanowskiego, omawia ich pozytywne i negatywne skutki, na podstawie tekstu przygotowuje słuchowisko radiowe 	<ul style="list-style-type: none"> interpretuje zakończenie utworu, przedstawia związek utworu z życiem i twórczością Jana Kochanowskiego, nagrywa słuchowisko i prezentuje je publicznie
<p>Władysław Broniewski <i>Listy do córki (fragment), Obietnica</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia tematykę listu, wskazuje w tekście zdrobnienia i zgrubienia, określa osobę 	<ul style="list-style-type: none"> określa relacje ojca z córką, nazywa uczucia wyrażone w wierszu, wie, czym jest aluzja literacka 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia wartości cenne dla poety, określa funkcję zdrobnień i zgrubień, odczytuje intencje osoby mówiącej 	<ul style="list-style-type: none"> ocenia relację ojca i córki, objaśnia sens użytych w wierszu metafor, ocenia, czy wiesz można nazwać 	<ul style="list-style-type: none"> dokonuje samodzielnej analizy i interpretacji utworu

	mówiącą i adresata wypowiedzi lirycznej			„współczesnym trenem”	
Eric-Emmanuel Schmitt <i>Oskar i pani Róża</i> (fragmenty)	<ul style="list-style-type: none"> krótko przedstawia narratora-bohatera, krótko odtwarza treść kolejnych listów pisanych przez bohatera 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia i charakteryzuje osoby, z którymi spotyka się bohater, uogólnia treść kolejnych listów 	<ul style="list-style-type: none"> relacjonuje, jak zmienia się samopoczucie bohatera pod wpływem spotkań z innymi ludźmi, wyjaśnia, dlaczego bohater wybrał Boga na adresata swoich listów 	<ul style="list-style-type: none"> komentuje, co zawdzięcza bohater rozmowom z panią Różą, dostrzega filozoficzne uogólnienia w wypowiedziach bohaterów, próbuje je komentować ze swojego punktu widzenia 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia wnioski interpretacyjne, wskazuje na filozoficzne treści w przedstawionym fragmencie, ocenia bohaterów
Mając lat dziesięć, przeżywszy lat sto... Imiesłów przysłówkowy. Imiesłowowy równoważnik zdania	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje imiesłowy przysłówkowe (współczesne i uprzednie) w wypowiedzi, stara się stworzyć według wzoru imiesłowowy równoważnik zdania 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie stosuje imiesłowy przysłówkowe w swoich wypowiedziach, tworzy imiesłowowy równoważnik zdania, stara się zachować poprawną interpunkcję 	<ul style="list-style-type: none"> przekształca zdania w wypowiedzenia złożone z imiesłowowym równoważnikiem zdania, na ogół poprawnie stosuje imiesłowowy równoważnik zdania, zachowuje poprawną interpunkcję 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie i funkcjonalnie stosuje imiesłowy przysłówkowe i wypowiedzenia złożone z imiesłowowym równoważnikiem zdania, wyjaśnia zasady tworzenia imiesłowowego równoważnika zdania, zachowuje zasady interpunkcji 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje wiedzę na temat imiesłowów przysłówkowych w celu uzyskania poprawności swoich wypowiedzi i ich zróżnicowania stylistycznego
Jan Twardowski <i>Śpieszmy się</i>	<ul style="list-style-type: none"> uzupełnia tekst znakami 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje w tekście kluczowe słowa, 	<ul style="list-style-type: none"> formułuje wstępne hipotezy 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje w tekście sformułowania o 	<ul style="list-style-type: none"> samodzielnie analizuje i

	<p>interpunkcyjnymi, proponuje glosow interpretacj wiersza,</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazuje w tekście wyrażenia o charakterze przeciwstawień 	<p>uzasadnia swój wybór,</p> <ul style="list-style-type: none"> wyodrębnia obrazy poetyckie, objaśnia ich zawartość treściową 	<p>interpretacyjne,</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenia wynikające z zastosowanych przeciwstawień 	<p>charakterze aforyzmu, komentuje je,</p> <ul style="list-style-type: none"> komentuje, w jaki sposób poeta mówi o śmierci 	<p>interpretuje utwór</p>
<p>Jan Lechoń *** [<i>Pytasz, co w moim życiu</i>]</p>	<ul style="list-style-type: none"> określa temat tekstu poetyckiego, wybiera z listy ważne dla siebie wartości 	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje w tekście fragmenty zawierające refleksje na temat życia, wymienia ważne dla siebie wartości 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje siłę miłości i śmierci ukazanych w wierszu, hierarchizuje wartości, wskazuje w utworze motyw miłości i śmierci 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia symboliczne znaczenie kolorów użytych w utworze, formułuje wnioski na temat utworzonej piramidy wartości, na podstawie tekstu objaśnia związek między miłością i śmiercią 	<ul style="list-style-type: none"> formułuje wnioski interpretacyjne dotyczące utworu, w wypowiedziach odwołuje się do aksjologii
<p>Ernest Hemingway <i>Stary człowiek i morze</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> relacjonuje kolejne etapy walki bohatera z marlinem, przedstawia głównego bohatera, opisuje jego wygląd, wskazuje fragmenty opisowe w tekście, ustala ich tematykę, wypisuje z tekstu zdania o charakterze sentencji 	<ul style="list-style-type: none"> relacjonuje w czasie teraźniejszym przebieg walki bohatera z marlinem, wymienia cechy charakteru głównego bohatera, przywołuje potwierdzające je sytuacje, analizuje fragmenty opisowe utworu, przedstawia swoje rozumienie sentencji zawartych w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> relacjonuje przebieg zmagania bohatera z marlinem, eksponuje emocje i uczucia, tworzy psychologiczny portret głównego bohatera, analizuje i komentuje fragmenty opisowe utworu, komentuje sentencje zawarte w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia metaforyczny sens walki bohatera z marlinem, określa motywy postępowania głównego bohatera, komentuje je i ocenia, ustala przenośne znaczenia wynikające z fragmentów opisowych utworu, uogólnia refleksje związane ze znaczeniami 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia strukturę literacką utworu, charakteryzuje bohatera i poddaje go ocenie, wyjaśnia naddane sensory utworu, formułuje wnioski interpretacyjne

				wynikającymi z sentencji	
--	--	--	--	--------------------------	--

WYMAGANIA EDUKACYJNE NIEZBĘDNE DO OTRZYMANIA ŚRÓDROCZNYCH I ROCZNYCH OCEN KLASYFIKACYJNYCH Z JĘZYKA POLSKIEGO W KLASIE 7

Zakres	WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY				
	DOPUSZCZAJĄCY	DOSTATECZNY	DOBRY	BARDZO DOBRY	CELUJĄCY
UCZEŃ:					
KSZTAŁCENIE	• klasyfikuje czytany	• wskazuje	• określa cechy	• wyjaśnia różnice	• samodzielnie

AUTORZY: Ewa Horwath, Grażyna Kielb

<p>LITERACKIE I KULTUROWE</p>	<p>utwór jako należący do <i>epiki, liryki</i> lub <i>dramatu</i>,</p> <ul style="list-style-type: none"> • zna podstawowe pojęcia związane z utworami epickimi, lirycznymi i dramatycznymi, • wie, że istnieją gatunki literackie (w tym: <i>pamiętnik, komedia, fraszka, tren, ballada, epepeja</i>), odróżnia je od rodzajów literackich, • wie, że język utworu literackiego cechuje się obecnością różnych środków stylistycznych, • zauważa związek problematyki utworów literackich z życiem i uniwersalnymi wartościami, • wiąże czytany utwór ze wskazanym przez nauczyciela kontekstem, • wymienia elementy 	<p>podstawowe cechy tekstów epickich, lirycznych i dramatycznych, odnajduje je w czytanych utworach,</p> <ul style="list-style-type: none"> • stara się posługiwać terminologią związaną z utworami epickimi, lirycznymi i dramatycznymi, • stara się posługiwać nazwami gatunków literackich, wskazuje utwory należące do tych gatunków, • wyszukuje w tekście literackim użytych środków językowych, stara się je nazwać, • wskazuje związek problematyki utworów literackich z życiem, opisuje wartości, do których odwołuje się utwór, • zapoznaje się ze wskazanym przez nauczyciela 	<p>charakterystyczne rodzajów literackich, wskazuje je w czytanych utworach,</p> <ul style="list-style-type: none"> • posługuje się terminologią związaną z analizą utworów epickich, lirycznych i dramatycznych, • wymienia cechy gatunkowe omawianych utworów, nazywa gatunki, • rozpoznaje w tekście literackim użyte środki językowe (w tym: <i>eufemizm, porównanie homeryckie, inwokację, symbol, alegorię</i>), próbuje określić ich funkcję, zauważa wartości estetyczne poznawanych utworów, • określa problematykę 	<p>między poszczególnymi rodzajami, omawia cechy utworów synkretycznych,</p> <ul style="list-style-type: none"> • poprawnie posługuje się terminologią związaną z analizą i interpretacją utworów epickich, lirycznych i dramatycznych, • poprawnie posługuje się nazwami gatunków, omawia cechy gatunkowe czytanych utworów, • wskazuje funkcję użytych w tekście literackim środków językowych oraz określa wartości estetyczne poznawanych tekstów literackich, • poddaje refleksji problematykę egzystencjalną w poznawanych tekstach, hierarchizuje 	<p>analizuje i interpretuje teksty literackie, porównuje utwory,</p> <ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje wiedzę na temat rodzajów i gatunków literackich do pełniejszego odczytania utworów, • w wypowiedziach posługuje się terminologią związaną z analizą i interpretacją utworów literackich, • objaśnia funkcję różnego rodzaju środków stylistycznych użytych w tekście, funkcjonalnie stosuje środki stylistyczne w swojej wypowiedzi, • poddaje ocenie utwory ze względu na ich wartość estetyczną, • odczytuje
--------------------------------------	---	--	--	--	--

AUTORZY: Ewa Horwath, Grażyna Kielb

	<p>warstwy przedstawieniowej dzieła sztuki,</p> <ul style="list-style-type: none"> wyszukuje w tekście wskazane informacje, stara się porządkować zgromadzony materiał, czyta fragmenty tekstów publicystycznych i popularnonaukowych, rozpoznaje wskazany przez nauczyciela tekst jako artykuł prasowy, zauważa we wskazanych przez nauczyciela tekstach współczesnej kultury popularnej nawiązania do tradycyjnych wątków kulturowych 	<p>kontekstem utworu, stara się powiązać utwór ze swoją wiedzą na temat historii i kultury,</p> <ul style="list-style-type: none"> komentuje warstwę przedstawieniową dzieła sztuki, zwraca uwagę na wartość estetyczną tekstów kultury, wyszukuje w tekście informacje różnego typu, cytuje fragmenty tekstu, klasyfikuje poznawany tekst jako literacki, publicystyczny lub popularnonaukowy, rozpoznaje gatunki dziennikarskie (w tym: <i>wywiad</i> i <i>artykuł</i>), znajduje w tekstach współczesnej kultury popularnej nawiązania do tradycyjnych wątków kulturowych 	<p>egzystencjalną tekstów, nazywa wartości uniwersalne, do których odwołuje się utwór,</p> <ul style="list-style-type: none"> odczytuje utwór, wykorzystując wybrane konteksty oraz elementy wiedzy o historii i kulturze, rozpoznaje znaczenia naddane dzieła sztuki, wskazuje elementy symboliczne, rozpoznaje wartość estetyczną tekstów kultury, wydobywa i porządkuje istotne informacje w zależności od ich funkcji w przekazie, wyszukuje i porządkuje cytaty, wskazuje różnice między literaturą piękną a innymi 	<p>wartości, do których odwołuje się utwór,</p> <ul style="list-style-type: none"> interpretuje utwór, wykorzystując potrzebne konteksty oraz elementy wiedzy o historii i kulturze, wyjaśnia rolę środków języka malarskiego w tworzeniu znaczeń obrazu, interpretuje dzieło sztuki, określa wartości estetyczne tekstów kultury, twórczo wykorzystuje informacje z tekstu we własnej pracy, funkcjonalnie włącza cytaty do wypowiedzi, określa funkcje literatury pięknej, literatury popularnonaukowej i publicystyki, samodzielnie określa cechy gatunków 	<p>problematykę egzystencjalną i aksjologiczną poznawanych tekstów,</p> <ul style="list-style-type: none"> twórczo poszerza interpretację utworu o potrzebne konteksty, sprawnie posługuje się terminologią dotyczącą innych dziedzin kultury, porównuje teksty należące do różnych dziedzin kultury, samodzielnie analizuje i interpretuje różne teksty kultury, poddaje ocenie ich wartość estetyczną, twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje zgromadzone informacje we własnej pracy, biegle wskazuje w tekstach cechy
--	---	---	---	---	--

			<p>rodzajami piśmiennictwa,</p> <ul style="list-style-type: none"> • zna podstawowe cechy gatunków dziennikarskich (<i>wywiad, artykuł</i>), • znajduje w tekstach współczesnej kultury popularnej nawiązania do tradycyjnych wątków kulturowych 	<p>dziennikarskich (<i>wywiad, artykuł</i>),</p> <ul style="list-style-type: none"> • analizuje zauważone w tekstach współczesnej kultury popularnej nawiązania do tradycyjnych wątków kulturowych, opisuje sposób nawiązania do nich 	<p><i>wywiadu, artykułu</i>,</p> <ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie wskazuje we współczesnej kulturze popularnej nawiązania do tradycyjnych wątków kulturowych
<p>KSZTAŁCENIE JĘZYKOWE</p>	<ul style="list-style-type: none"> • komunikuje się z innymi w sposób werbalny i niewerbalny, • zauważa różnice między wymową a pisownią wyrazów, • poprawnie akcentuje wyrazy ze stałym akcentem, • rozpoznaje wyrazy podstawowe i pochodne, rodzinę wyrazów, tworzy wyrazy pochodne według wzoru, • rozróżnia odmienne i 	<ul style="list-style-type: none"> • świadomie używa języka jako narzędzia komunikowania się, • poprawnie zapisuje wyrazy, w których występują różnice między wymową a pisownią, • poprawnie akcentuje większość wyrazów, • dzieli proste wyrazy na podstawę słotwórczą i formant, rozpoznaje wyrazy pokrewne, • rozpoznaje rodzaje 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie znaczenie języka w procesie komunikacji, • poprawnie stosuje różne sposoby zapisywania głosek, • rozpoznaje podstawowe rodzaje zjawisk fonetycznych, • poprawnie akcentuje wszystkie wyrazy, • rozpoznaje i używa różne rodzaje formantów, • poprawnie analizuje 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie, na czym polega twórczy i sprawczy charakter działań językowych, • rozumie zjawiska fonetyczne związane z różnicami między wymową a pisownią wyrazów, • poprawnie akcentuje wszystkie wyrazy, stosuje w wypowiedzi odpowiednią intonację zdaniową, • odróżnia rdzeń od podstawy 	<ul style="list-style-type: none"> • świadomie i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat języka w komunikowaniu się, • formułuje wypowiedzi poprawne, bogate językowo, precyzyjne, zachowujące obowiązujące normy • świadomie i celowo stosuje w wypowiedziach różne typy zdań i rodzaje

	<p>nieodmienne części mowy, w tym imiesłowy,</p> <ul style="list-style-type: none"> • tworzy według wzoru imiesłowowy równoważnik zdania, • zna podstawowe skróty i skrótowce, używa ich w wypowiedzi, • stara się dostosować styl do tworzonej wypowiedzi, • stosuje podstawowe zasady etykiety językowej, • nie popełnia błędów zakłócających komunikację językową, stara się pisać poprawnie pod względem ortograficznym i interpunkcyjnym 	<p>imiesłowów,</p> <ul style="list-style-type: none"> • tworzy imiesłowowy równoważnik zdania, • podaje znaczenie powszechnie używanych skrótów i skrótowców, poprawnie ich używa, • zauważa zróżnicowanie stylistyczne wypowiedzi, dostosowuje styl do formy wypowiedzi, • stosuje zasady etykiety językowej, • pisze zgodnie z podstawowymi normami poprawności językowej, ortograficznej i interpunkcyjnej 	<p>budowę słowotwórczą wyrazu,</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozumie zasady tworzenia imiesłowów, • przekształca imiesłowowy równoważnik zdania na zdanie złożone i odwrotnie, • używa poprawnych form skrótów i skrótowców, • rozpoznaje różne style, różnicuje stylistycznie swoje wypowiedzi, • świadomie stosuje w wypowiedziach zasady etykiety językowej, • pisze zgodnie z normami poprawności językowej, ortograficznej i interpunkcyjnej, stara się poprawiać 	<p>słowotwórczej, tworzy rozbudowane rodziny wyrazów i analizuje strukturę wyrazów pochodnych,</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia zasady tworzenia i odmiany imiesłowów, • poprawnie stosuje imiesłowowy równoważnik zdania i rozumie jego funkcje, • określa funkcję skrótów i skrótowców, poprawnie ich używa, • poprawnie używa różne style wypowiedzi i je rozpoznaje, • wyjaśnia zasady etykiety językowej, • pisze poprawnie, zauważa popełnione błędy językowe, ortograficzne i interpunkcyjne oraz dokonuje ich autokorekty 	<p>wypowiedzeń,</p> <ul style="list-style-type: none"> • dokonuje analizy słowotwórczej wyrazów, wykorzystuje wiedzę o budowie wyrazów do wzbogacania własnych wypowiedzi, • wykorzystuje funkcjonalnie umiejętność tworzenia imiesłowów oraz wiedzę na temat skrótów i skrótowców w celu uzyskania precyzji wypowiedzi i wzbogacenia stylistycznego własnych tekstów, • bogaci swoje słownictwo, • wypowiada się swobodnie i kulturalnie w różnych sytuacjach, • zapisuje poprawnie swoje
--	--	--	---	--	---

			błędy		wypowiedzi, dokonuje ich autokorekty
TWORZENIE WYPOWIEDZI	<ul style="list-style-type: none"> • krótko wypowiada się ustnie na podany temat, • stara się używać prostych środków retorycznych, • z pomocą nauczyciela redaguje plan wypowiedzi, • pisze według podanego wzoru, z pomocą nauczyciela, poznane formy wypowiedzi, w tym: recenzję, rozprawkę, przemówienie, wywiad • stosuje akapity, • formułuje prostą tezę, • wyraża własne zdanie i stara się je uzasadnić, • przedstawia rzeczowe argumenty w dyskusji na temat problemów znanych z codziennego życia, 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się ustnie, zachowuje wewnętrzną logikę wypowiedzi, używa środków retorycznych, • gromadzi materiał rzeczowy potrzebny do tworzenia wypowiedzi, pisze plan wypowiedzi, • pisze poznane formy wypowiedzi, w tym: recenzję, rozprawkę, przemówienie, wywiad, starając się zachować wyznaczniki gatunku, • stosuje akapity zaznaczające trójdzielną budowę pracy, • formułuje tezę, wie, czym jest hipoteza, • wyraża i uzasadnia własne zdanie, 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się ustnie, porządkując treść swojej wypowiedzi, wykorzystuje środki retoryczne, • gromadzi i porządkuje materiał rzeczowy potrzebny do stworzenia pracy, tworzy poprawnie plan wypowiedzi, • pisze poznane formy wypowiedzi, w tym: recenzję, rozprawkę, przemówienie, wywiad, stosując odpowiednią dla danej formy kompozycję, • stosuje akapity jako spójne całości myślowe, • formułuje tezę i hipotezę, • wyraża i uzasadnia 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy rozbudowaną wypowiedź na podany temat, zachowuje logikę, spójność i kompozycję wypowiedzi, • funkcjonalnie wykorzystuje środki retoryczne w celu oddziaływania na odbiorcę, • samodzielnie selekcjonuje i porządkuje materiał rzeczowy potrzebny do stworzenia pracy, tworzy szczegółowy plan wypowiedzi, • samodzielnie pisze poznane formy wypowiedzi, w tym: recenzję, rozprawkę, przemówienie, wywiad, stosując odpowiednie zasady kompozycji i 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się, realizując zamierzony cel, • wykorzystuje w wypowiedziach ustnych i pisemnych funkcjonalnie i twórczo środki retoryczne i stylistyczne, • samodzielnie planuje pracę, notuje w sposób twórczy, gromadzi potrzebny materiał, korzystając z różnych źródeł, • pisze poznane formy wypowiedzi, w tym: recenzję, rozprawkę, przemówienie, wywiad, stosując funkcjonalnie różnorodne środki językowe, • twórczo i funkcjonalnie

	<ul style="list-style-type: none"> • stara się podać przykłady ilustrujące argumenty, • z pomocą nauczyciela podejmuje próby wnioskowania, • rozpoznaje w tekstach reklamowych niektóre środki perswazji i manipulacji, • zna i stosuje podstawowe zasady etyki wypowiedzi, • podejmuje próby przekształceń tekstu cudzego (skraca, streszcza), • formułuje pytania dotyczące warstwy przedstawieniowej utworu, • głośno czyta i recytuje teksty, zachowując podstawowe zasady wymowy 	<p>używając prostej argumentacji,</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia rzeczowe i emocjonalne argumenty w dyskusji na temat znanych mu z doświadczenia problemów, • podaje przykłady ilustrujące argumenty, • formułuje proste wnioski, • rozpoznaje w tekstach reklamowych podstawowe środki perswazji i manipulacji, • zna i stosuje podstawowe zasady etyki wypowiedzi, • podejmuje samodzielne próby przekształceń tekstu cudzego (skraca, streszcza, rozbudowuje), • formułuje pytania związane z dosłownymi 	<p>własne zdanie, używając właściwych argumentów,</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia argumenty w dyskusji dotyczącej tekstu literackiego, • podaje odpowiednie przykłady ilustrujące argumenty, • formułuje wnioski wynikające z argumentacji, • rozpoznaje w tekstach reklamowych użyte środki perswazji i manipulacji, • zna i stosuje podstawowe zasady etyki wypowiedzi, • dokonuje przekształceń tekstu cudzego (skraca, streszcza, rozbudowuje), • formułuje pytania związane z 	<p>zachowując zasady spójności językowej,</p> <ul style="list-style-type: none"> • stosuje rytm akapitowy, • samodzielnie formułuje tezę i hipotezę, • swobodnie wyraża i uzasadnia własne zdanie, używając różnorodnych argumentów, • podaje celne i różnorodne przykłady ilustrujące argumenty, • podsumowuje rozważania, samodzielnie formułuje wnioski, • rozpoznaje w tekstach reklamowych środki perswazji i manipulacji, wskazuje ich funkcję, • zna i stosuje podstawowe zasady etyki wypowiedzi, • samodzielnie dokonuje przekształceń tekstu 	<p>stosuje rytm akapitowy,</p> <ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie formułuje tezę i hipotezę, • wyraża własne zdanie i uzasadnia je w sposób trafny, • podaje trafne przykłady i omawia je w sposób pogłębiony, • samodzielnie formułuje wnioski, • rozpoznaje w przekazach medialnych mechanizmy perswazji i manipulacji, • twórczo przekształca cudzy tekst w celu osiągnięcia określonego efektu, • formułuje trafne, ciekawe pytania dotyczące warstwy znaczeń naddanych w utworze,
--	--	--	--	--	--

		<p>znaczeniami utworu,</p> <ul style="list-style-type: none"> • głośno, płynnie czyta i recytuje teksty, przestrzega zasad intonacji zdaniowej 	<p>przenośnymi znaczeniami utworu,</p> <ul style="list-style-type: none"> • głośno czyta i recytuje teksty, dobierając odpowiednie tempo i intonację 	<p>cudzego (skraca, streszcza, rozbudowuje),</p> <ul style="list-style-type: none"> • formułuje pytania problemowe dotyczące wszystkich składników utworu, • interpretuje głosowo utwór 	<ul style="list-style-type: none"> • recytuje utwór, prezentując własną interpretację tekstu z wykorzystaniem różnorodnych środków wyrazu
SAMOKSZTAŁCENIE	<ul style="list-style-type: none"> • korzysta, z poszanowaniem praw autorskich, z różnych źródeł informacji wskazanych przez nauczyciela, • rozwija nawyk systematycznego uczenia się, • uczestniczy w pracy grupowej, współpracuje z innymi w realizacji projektów edukacyjnych, • uczestniczy w programowych wyjściach o charakterze kulturalnym 	<ul style="list-style-type: none"> • korzysta, z poszanowaniem własności intelektualnej, z różnych źródeł informacji, • uczy się systematycznie, • uczestniczy w projektach edukacyjnych, • podejmuje próby prezentowania przygotowanego materiału, • rozwija umiejętność krytycznego myślenia, wyraża swoje zdanie, • uczestniczy w wybranych wydarzeniach 	<ul style="list-style-type: none"> • korzysta z samodzielnie wybranych źródeł informacji, szanując cudzą własność intelektualną, • rozwija swoje uzdolnienia i zainteresowania, • stara się myśleć krytycznie, wyraża opinie, • aktywnie realizuje projekty, prezentuje efekty pracy indywidualnej lub grupowej, • uczestniczy w życiu kulturalnym swojego regionu 	<ul style="list-style-type: none"> • pogłębia swoją wiedzę przedmiotową, korzystając rzetelnie, z poszanowaniem własności intelektualnej, z różnych źródeł informacji, • rozwija nawyk krytycznego myślenia i formułowania opinii, • bierze udział w konkursach, wykładach, pracach kół przedmiotowych itp. • aktywnie uczestniczy w życiu kulturalnym swojego regionu 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie i aktywnie poszerza swoją wiedzę oraz pogłębia zainteresowania humanistyczne, korzystając z różnych form i źródeł, • ma własne zdanie i prezentuje je w dyskusji, • z zaangażowaniem włącza się w realizację projektów edukacyjnych, • aktywnie, z sukcesami bierze udział w konkursach,

		kulturalnych w swoim regionie			wykładach, pracach kół przedmiotowych itp., <ul style="list-style-type: none"> występuje w roli lidera grupy, aktywnie i świadomie uczestniczy w życiu kulturalnym regionu
LEKTURY OBOWIĄZKOWE I UZUPEŁNIAJĄCE	<ul style="list-style-type: none"> czyta większość wymaganych lektur przynajmniej we fragmentach i zna ich treść 	<ul style="list-style-type: none"> czyta większość wymaganych lektur w całości i zna ich treść 	<ul style="list-style-type: none"> czyta wszystkie wymagane lektury w całości, zna ich treść i problematykę 	<ul style="list-style-type: none"> czyta wszystkie wymagane lektury w całości i interpretuje je w połączeniu z kontekstami 	<ul style="list-style-type: none"> chętnie czyta i zna wiele tekstów ponadprogramowych

Ocenę **niedostateczną** otrzymuje uczeń, którego wyniki nie osiągają poziomu wymagań koniecznych, w związku z tym nie jest w stanie wykonać, nawet z pomocą nauczyciela, zadań o niewielkim stopniu trudności. Brak aktywności w dążeniu do zdobycia wiedzy i umiejętności wyklucza osiągnięcie nawet minimalnego postępu.